

Személyre szabott megoldásokat akarnak a támogatott lakhatásban

2019. február 26. NFSZK

Mind több ponton a valós szükségletekhez igazodik a kitagolt lakhatás gyakorlata. A TÁRS Projekt Szolgáltatási Munkacsoport legutóbbi ülésén egyrészt bemutatták azokat a változtatásokat, amelyeket a tapasztalt igények szültek, másrészt szóba kerültek a mindennapokban tapasztalt nehézségek is, amelyekhez igazítani kell a programot. A találkozón megannyi észrevételnek legfontosabb üzenete egyértelműen az volt: minden ellátott egyéni érdekét kell nézni, egy-egy lakóotthon semmiképpen egy-egy „homogén tömeg”, csakis ilyen szemlélettel lehet az átalakítás sikeres. Az integrálás és befogadás egyik fő eszköze pedig a mind szélesebb körű foglalkoztatás.

Intézményspecifikus és személyre szabott támogatás – ez a két legfőbb kihívás és megoldandó feladata a TÁRS program munkacsoportjának. Már az első lépések után több ponton átszervezték az intézményeket támogató munkacsoport stratégiáját, látva a gyakorlatban felmerülő problémákat. Ebben komoly segítséget jelentenek a helyszínen dolgozó koordinátori támogatók, akiknek fő feladata az adott otthonra szabott szakmai segítség, az információáramlás, valamint szakmai eszközök biztosítása. A legfontosabb ugyanis a személyes jelenlét, amellyel minden olyan lehetőséget meg tudnak adni, ami például a folyamatos visszajelzés, ha valahol elakadás van, hogy erről tudjanak és jelezhessék is magasabb szinteken, ahol lehetőség van az azonnali beavatkozásra.

Ahogy a megbeszélésen az előadók, illetve a résztvevők is fogalmaztak: sok esetben a nehézkes kommunikáció a gátja az előrelépésnek. A most bemutatott értékelésből is kiderült, nagyon sok ponton van szükség a kiváltáshoz külső, szakmai segítségre, hiszen az intézményi ellátásról a közösségi alapú szolgáltatásokra való áttérés nemcsak technikai, de komoly szemléletbeli változást is megkövetel. Ugyan abban valamennyien egyetértettek, hogy maga a kiváltás egy mérföldkő, viszont ez a folyamat első lépcsője, amely úton sok akadállyal kell megküzdeniük mind az ellátottaknak, mind a velük dolgozóknak. Az eddigi tapasztalatok szerint egyébként a gondozottak állapota és a kiváltás folyamatának gördülékenysége nincs összefüggésben, sokkal inkább az intézmény előléte, vagyis a szakmai tudás, az információ és a hozzáállás befolyásolja leginkább a sikert és a hatékony munkát. Látható, hogy a különböző intézményekben egyrészt nagyon más a szakmai protokollok ismerete (például a szenvedélybetegek esetén bizonyos módszereket egyes helyeken még csak nem is ismernek), ahogy a hozzáállás is. A foglalkoztatás különösen jó mutatója ennek, ami talán az integráció és a befogadás egyik kulcskérdése. A projekt munkatársai által tavaly felmérést végeztek 14 ezer fő bevonásával, amely során elsősorban az előzetes igényeket igyekezett feltérképezni. Ennek egy része volt a foglalkoztatás, s mint kiderült, a bentlakók mindössze 21 százaléka végez munkát, de ennek is töredéke akkreditált munkahelyen. Azzal nyilván a szakemberek is tisztában vannak, hogyha valaki 10 éve nem csinált semmit, annál hosszabb idő visszaszoktatni a munkához, hogy sikerélményekkel léphessenek vissza a normál életbe, éppen ezért is türelmet és toleranciát kértek minden intézményvezetőtől. Az viszont tény: az ő hozzáállásukon is nagyon sok múlik. Van, aki minden követ megmozgat, hogy lehetőség legyen gondozottjaik aktivitására, hogy újra hasznos tagjai lehessenek a társadalomnak, míg van, aki csak legyint, hogy 'a mieink erre úgysem képesek'. Sajnos itt is, mint az OFT esetében

megfigyelhető, hogy az állami segítő szándékot folytonosan opponálják, legtöbbször azok, akik jelenleg nem érdekeltek a kiváltásban (intézményvezetők), de furcsa módon az ún. érdekvédelmi szervezetek sora is, azt keresik, hol lehetne csomót találni a kákán. A proaktív munka és a szemléletváltás bizonyítéka, hogy a munkatársak országjárása nyomán, a FŐKEFE bevonásával idén már 1250 főt juttattak munkához.

A technikai és szakmai kérdések mellett fontos kérdés volt és ma is az, a környezet, az adott településen élők elfogadása. Az eddigi tapasztalatok viszont azt igazolják, hogyha az ottaniak megismerik az új rendszert a mindennapokban, főleg, ha ott már korábban is működött ilyen intézmény, sokkal kisebb az ellenérzés, mint azt előzetesen gondolták. Ebben nagyon fontos a kommunikáció, a felkészítés és az egymás felé gyakorolt emberi gesztusok.

Radó Iván

az Országos Fogyatékosügyei Tanács tagja,

az Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület tagja,

Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórum, elnök amely a

Fogyatékosügyei Országos Szakmai Kollégium tagja,

**Wesley János Főiskola, szociális munka fogyatékosokkal, gyakorlati tereptanár,
tapasztalati szakértő**

Mental Health Europe, Leader of Hungarian National Focal Point